
PROGRAMA
pentru
EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

DISCIPLINA
LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

București, 2022

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura sârbă maternă are, în cadrul *Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a*, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii sârbe materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul *Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a* vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform *Programei școlare pentru disciplina Limba și literatura maternă sârbă, clasele a V-a – a VIII-a*, aprobate prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura sârbă maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

În evaluarea competențelor și a conținuturilor se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant *Pravopis srpskog jezika* (Mitar Pešikan, Jovan Jerković, Mato Pižurica, školsko izdanje Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva Beograd i MATICE SRPSKE, 2004. god.), *Pravopis srpskog jezika* (Izdanje MATICE SRPSKE, Novi Sad, 1993. god.), *Rečnik srpskog jezika* (Izdanje MATICE SRPSKE, Novi Sad, 2011. god.), *Gramatika srpskog jezika* (Živojin Stanojčić, Ljubomir Popović, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Beograd, 1999. godina).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul *Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a* la limba și literatura sârbă maternă.

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice

- 1.1. Identificarea informațiilor importante din texte continue, discontinue și multimodale
 - 1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte continue, discontinue și multimodale
 - 1.3. Prezentarea unor răspunsuri personale, creative și critice pe marginea unor texte de diverse tipuri
 - 1.4. Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile din texte continue, discontinue și multimodale
 - 1.5. Compararea diferitelor tipuri de răspuns, a punctelor de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse
-

-
- 1.6. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte continue, discontinue și multimodale
 - 1.7. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii
 - 1.8. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

Conținuturi

- Кључне речи, главне идеје, тема књижевног дела
- Једноставан нацрт
- Текст са елементима наратије:
 - Књижевни текст са елементима приповедања у прози и стиху (аутор, приповедач, приповедање, прича, главни лик, средства карактеризације, време и простор у књижевном тексту, приповедање у I., II. и III. лицу, предмет књижевног дела/заплет, споредне идеје, развијање радње, дијалог у књижевном тексту)
 - Некњижевни текст са елементима описивања
 - Књижевни текст с елементима описивања у прози и стиху
 - Некњижевни текст са елементима описивања
- Информативни/објашњавајући текст
- Епско дело – текст у прози
- Лирско дело – текст у стиху (изражавање емоција и осећања)
- Драма – текст у дијалогу (аутор, лик, улога сценских режија, улога дијалога/говора, глумци, сценографија, костими, светла, музика)
- Аргументативни текст
- Версификација: стих, строфа, рима, ритам
- Перцептивне стратегије текста:
 - Утисци из прочитаног текста, разматрање језичке разноликости и структуре наративних, описних, епских, лирских и драмских текстова
- Стратегије тумачења:
 - Тумачење уметничких, језичких средстава (персонификација, поређења, епитета), набрајања, понављања, метафора, алитерација, хипербола, антитеза)
 - Изношење сопствених мишљења о прочитаним текстовима

Књижевни текстови:

Старац преварио дивове – народна бајка; **Основна школа** – Бранислав Нушић; **У цара Тројана козје уши** – народна приповетка; **Зидање Скадра** – епска народна песма; **Данак у крви** – Иво Андрић; **Цар Лазар и царица Милица** – епска народна песма; **Косовка девојка** – епска народна песма; **Географија** – Бранислав Нушић; **Аналфабета** – Бранислав Нушић; **Ропство Јанковић Стојана** – епска народна песма; **Покошена ливада** – Десанка Максимовић; **Плави чуперак** – Мирослав Антић; **Мостови** – Иво Андрић; **Кад млидијих умрети** – Бранко Радичевић; **Све, све, али занат** – народна приповетка; **Хасанагиница** – лирско епска народна песма; **Све ће то народ позлатити** – Лаза Лазаревић; **Покондирена тиква** – Јован Стерија Поповић.

Некњижевни текстови:

Могу бити коришћени само они књижевни текстови који су тематски везани за опште теме које проистичу из наставног плана и програма за српски језик и књижевност бр. 3393/28.02.2017.

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice

- 2.1. Redactarea unui text scurt pe teme familiare, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate
 - 2.2. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite
-

-
- 2.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare
 - 2.4. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității
 - 2.5. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

Conținuturi

- Изглед текста: рукопис, постављање текста на страници
- Стилске фигуре: наративни стилски поступак, дескриптивни стилски поступак, експланаторно-стилски поступак, наративно-описни стилски поступак, дијалошки стилски поступак, стилски поступак са елементима поређења, аргументативни стилски поступак – ред аргумената у тексту
- Текстуални шаблони/обрасци за структурирање идеја: дефиниција, подела и класификација, примери, „новинарска питања” (Ко?, Шта?, Када?, Где?, Зашто?)
- Израда функционалних текстова: писмо, разгледница, молба, позивница, упитник
- Прилагођавање писмене комуникације задатој теми
- Структура писмене комуникације: увод, садржај, закључак, пасуси
- Стил: граматичка исправност, употреба правописних правила, континуитет мисли, изражавање чињеница, прикладност, кохерентност, оригиналност, разноврсност, сажетост
- Садржај, стварање садржаја
- Претварање директног говора у индиректни говор
- Интерпретација задатих делова из прочитаног текста, опис изазваних емоција (радости, изненађења, страха)

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Competențe specifice

- 3.1. Aplicarea achizițiilor lexicale și semantice de bază, în procesul de înțelegere și de exprimare corectă a intențiilor comunicative
- 3.2. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și competența lingvistică, în procesul de învățare pe tot parcursul vieții
- 3.3. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă
- 3.4. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală
- 3.5. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii sârbe literare pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative
- 3.6. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse
- 3.7. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne
- 3.8. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare

Conținuturi

Фонетика

- Самогласници и сугласници
- Слог
- Једначење сугласника по звучности и месту творбе
- Палатализација
- Јотоване
- Прелаз сугласника **л у о**
- Непостојано **а**

Речник

- Породица речи
-

-
- Синоними
 - Антоними
 - Хомоними
 - Суфиксација и префиксација
 - Сложенице
 - Архаизми
 - Неологизми
 - Варваризми
 - Професионализми
 - Провинцијализми
 - Фразеолошке јединице

Морфологија

- Именице
 - Врсте именица
 - Граматичке категорије: род, број, падеж
 - Деклинација именица
- Придеви
 - Врсте придева
 - Граматичке категорије: род, број, падеж
 - Неодређени и одређени придевски облици
 - Поређење придева
- Заменице
 - Личне заменице; Промена личних заменица
 - Придевске заменице: присвојне заменице
 - Граматичке категорије: лице, број, падеж
- Бројеви
 - Подела бројева
 - Бројне именице
- Глаголи
 - Глаголски вид (глаголи по трајању радње: свршени и несвршени)
 - Глаголска времена и начини: перфекат, презент, футур I, футур II
 - Граматичке категорије: лице, број, време
- Прилози
 - Подела прилога
 - Поређење прилога
- Предлози
- Везници
- Речце
- Узвици

Синтакса

- Главни реченички чланови: субјекат (граматички, логички), предикат (глаголски, именски)
- Зависни реченички чланови: атрибут, апозиција, прави и неправи објекат, прилошке одредбе

4. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

Competențe specifice

- 4.1.** Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi
 - 4.2.** Compararea unor tradiții sârbe și a unor tradiții din alte culturi
 - 4.3.** Exprimarea unui punct de vedere față de anumite tradiții și valori ale culturii materne sau ale unei alte culturi, descrise în cărțile citite
 - 4.4.** Argumentarea unui punct de vedere privitor la tiparele identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare
-

Conținuturi

- Матерњи језик – основни ресурс за лични развој и богаћење културних садржаја
- Српски језик и култура у Европи
- Емпатија и отвореност. Ми и други.